

Användning av trä och hornskedar
under järnen tid

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Aug. 86
/

Allt våra förfäder här på skånska landsbyggen
har använt matskedar av trä är allt rikert,
men det är nu så tungt sin att ingen mins
den tiden. Däremot används träskedar ännu
i köken vid matlagning, dertill äro de billiga
och bra de tillverkas av björkträ och försäljas
av stöjdhandlarna.

Hornskedarna kan man gott komma ihåg,
på 1800 talet var det allmänt på landthus
kättern med hornskedar. Skedar användes
mycket mera från än nu de gagnade sked
till både frukost middag i kvällvard.

I slutet av 1800 talet kom metallskedarna
i bruk, då blev hornskedarna omoderna
men den äldre generationen tyckte bäst om

ACC. N:R M. 12191:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

de gamla hammokedarna, de var större än metall
skedarna och då de ibland hade långt till
fatet var det bra med en stor sked. Min morfar
född 1812 död 1888 hade aldrig använt annan
sked än hammoked. När hammokedarna var
nya var de glatta och fina men hade lite
smak av hammoked och när de blev gamla
blev de vinda och raggiga, de tålde inte
att diskas i varmt vatten då miste de sin
form. För brukade de inte att diska knivar
och skedar, var och en fick torka sin sked och kniv,
de hade ett ordstäv den som inte torkar
sin skeda den ena gången får gnaga den
en annan. Alla i hushället hade var sin
sked de hade var sitt märke på skedskäftet
När måltiden var slut lades knivar och skedar
ner i bercktidaren det var två slags skedar
runda och ovata de runda var bäst att skumma med

2

Så var det gillskedarna de var märkta
med ägarens namn, de gick i loss när de
skulle ha gille. När de stora gärdarna
bjöd till höstgille sade de ifrån att de
skulle ta kniv och sked med sig.

I slutet av 1800 talet upphörde denna sed
Nu serveras med kniv gaffel och sked Tallrik
och glas, och allting diskat för var gång
mera hygieniskt än förr

På den tiden hade de många husgeråd av
horn, kammar, smusdosor, spåtstuhorn, kruthorn
sandhorn (de var av bagghorn)

Kävskedhandtarna hade alltid hornarbeten
i sin tvärsäcke hornskedarna var buntade
med ett halft dusin i varje bunt. De som kom
här var väl ifrån smäländ, de hade nog
sjölv tillverkat sina produkter under vintern
så kom de hit för att sälja på värsidan

När de upphörde att använda hornskedar
tillverkade de klädhängare av horn som
de gick omkring och sålde, de skulle sitta
i fästugan att bränna uttorkskedar och hatten
på, men nu är även det gammalmodigt.
Flora tillverkningen av hornskedar och andra
sagorid av horn tillgick är för mig
obekant, även har mycket de postade. Det
är nu över 60 år sen här var någon sked-
handlarna, så det är ingen som minns
vad priserna var på de gamla hornskedarna.
Vi har en hornsked som ett minne från den
gamla goda tiden, annars är de nu mera
till påseende på våra museum.